

## **GÓP PHẦN HIỂU THÊM VỀ SỰ ỦNG HỘ, GIÚP ĐỖ CỦA CÁC NƯỚC CHÂU ÂU ĐỐI VỚI VIỆT NAM NĂM 1966 QUA BÁO NGHỆ AN**

Nguyễn Thị Thanh Hoa

*Đại học Vinh*

### **1. Chủ trương của Đảng về tăng cường sự ủng hộ và đoàn kết quốc tế chống Mỹ**

Trước những thắng lợi ngày càng to lớn của quân và dân ta trên cả 2 miền đất nước, từ giữa năm 1965, đế quốc Mỹ trong thế bị động đã đưa hơn 20 vạn quân Mỹ và đồng minh vào trực tiếp tham chiến ở miền Nam, đồng thời chính thức tiến hành chiến tranh phá hoại đối với miền Bắc nước ta. Ngoài việc đẩy mạnh cuộc chiến tranh xâm lược của chúng ở miền Nam, tăng cường chiến tranh phá hoại miền Bắc, đế quốc Mỹ còn tiến hành tấn công ngoại giao bằng luận điệu "thương lượng hoà bình". Cuộc đấu tranh chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt Nam để bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam càng gay go, ác liệt. Trong hoàn cảnh đó, Trung ương Đảng đã đề ra quyết tâm "*chúng ta phải động viên lực lượng của cả nước, kiên quyết đánh bại cuộc chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ trong bất cứ tình huống nào, để bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam,*

*hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân trong cả nước, tiến tới thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà*"<sup>1</sup>.

Thực hiện thống nhất nước nhà là nghĩa vụ thiêng liêng của mỗi người dân yêu nước, song để hoàn thành sứ mệnh vẻ vang này, ngay từ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ III, Đảng nhấn mạnh nhiệm vụ "*Tăng cường đoàn kết quốc tế, tích cực đấu tranh bảo vệ và củng cố hòa bình thế giới, bởi "Cuộc đấu tranh cách mạng của nhân dân ta nhằm đưa miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội và thực hiện nhiệm vụ thống nhất nước nhà là một bộ phận tích cực của phong trào quốc tế đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội, độc lập dân tộc và hòa bình thế giới. Cuộc đấu tranh ấy, một mặt được phong trào chung trên thế giới cổ vũ và giúp đỡ, mặt khác, cũng góp phần thúc đẩy phong trào chung*"<sup>2</sup>. Đến Hội nghị Ban

<sup>1</sup> Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, tập 27 (1966), NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội 2003, tr.50, tr. 57-58.

<sup>2</sup> Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, tập 21 (1960), NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội 2002, tr.50, tr. 612.

Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ chín khóa III (tháng 12-1963) tiếp tục nhấn mạnh: *“Cần ra sức tranh thủ sự ủng hộ và giúp đỡ của các nước xã hội chủ nghĩa, của phong trào giải phóng dân tộc, của giai cấp công nhân và nhân dân lao động trên thế giới đối với cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân ta ở miền Nam.....Phải ra sức vận dụng những tổ chức hoà bình, công đoàn, thanh niên, phụ nữ, luật gia và các tổ chức nghề nghiệp khác của nhân dân thế giới, các tổ chức của nhân dân Á - Phi và Mỹ latin có những hành động phối hợp mạnh mẽ hơn nữa đòi đế quốc Mỹ phải đình chỉ chiến tranh xâm lược miền Nam Việt Nam, rút quân đội, nhân viên quân sự và vũ khí, đạn dược ra khỏi miền Nam Việt Nam, để cho nhân dân miền Nam tự giải quyết lấy công việc của mình. Đồng thời, phải chú trọng tranh thủ sự đồng tình và ủng hộ của nhân dân các nước dân tộc chủ nghĩa và nhân dân các nước đế quốc chủ nghĩa (Mỹ, Pháp, Anh,...”*<sup>3</sup>.

Tiếp đó, ngày 17-2-1966, Ban Bí thư Trung ương Đảng Lao động Việt Nam ban hành Chỉ thị số 120-CT/TW *Về công tác tư tưởng trong năm 1966* nêu vấn đề *“Tăng cường công tác tuyên truyền ra nước ngoài, phục vụ đắc lực sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta”* chỉ rõ nhiệm vụ: *“Cần tiếp tục tập trung tố cáo chính sách*

*xâm lược của đế quốc Mỹ ở Việt Nam, tố cáo những tội ác của chúng ở cả hai miền, vạch trần luận điệu “hoà bình” bịp bợm của Mỹ....Trên cơ sở đó mà tranh thủ sự đồng tình và ủng hộ mạnh mẽ hơn nữa của các nước trong phe xã hội chủ nghĩa và của nhân dân thế giới, kể cả nhân dân Mỹ, đối với cuộc đấu tranh chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta, góp phần xúc tiến việc hình thành và mở rộng Mặt trận thống nhất của nhân dân thế giới chống đế quốc Mỹ, cô lập hơn nữa đế quốc Mỹ và bọn tay sai của chúng”*<sup>4</sup>.

Đường lối, chính sách ngoại giao, đường lối quốc tế đúng đắn, sáng tạo của Đảng, với ảnh hưởng và uy tín của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã được Đảng, Chính phủ, nhân dân các nước châu Âu nói riêng và thế giới nói chung đồng tình. Vì vậy, trong suốt cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, nhân dân Việt Nam đã nhận được sự giúp đỡ, ủng hộ to lớn về vật chất và tinh thần từ chính phủ, nhân dân các nước trên thế giới, góp phần đưa cuộc kháng chiến đi đến thắng lợi. Tình cảm quốc tế trong sáng này còn xuất phát từ sự cảm thông, lòng ngưỡng mộ đối với một dân tộc kiên cường đã và đang tiến hành cuộc chiến tranh giữ nước chính nghĩa. Bên cạnh đó, sự tương đồng về thể chế chính trị, tình đồng chí, bè bạn gần bó cũng là nhân tố thúc đẩy các nước giúp đỡ, ủng hộ nhân

<sup>3</sup> Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, tập 24 (1963), NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội 2003, tr.903- 904.

<sup>4</sup> Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, tập 27 (1966), NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội 2003, tr.50, tr. 57-58.

dân ta. Những tình cảm giúp đỡ chân tình, quý báu từ các nước châu Âu dành cho Việt Nam năm 1966, đã được các cơ quan báo chí, truyền thông của Trung ương và địa phương phản ánh một cách kịp thời, trong đó có báo Nghệ An.

Báo Nghệ An – Cơ quan ngôn luận của Đảng bộ Đảng Lao động Việt Nam tỉnh Nghệ An, được phát hành từ năm 1961. Mặc dầu phải đương đầu với cuộc chiến tranh phá hoại ác liệt của đế quốc Mỹ, nhưng năm 1966 báo vẫn được in đều đặn với tất cả 102 số (từ số 450 ra ngày 4-1-1966 đến số 551 ra ngày 30-12-1966). Báo phát hành vào thứ ba và thứ sáu (có số phát hành vào thứ hai và thứ năm), kích thước 40,5cm x 28cm, in tại Nhà máy in Nghệ An, mỗi số 4 trang. Nhân dịp những ngày lễ lớn của đất nước, báo thường ra số đặc biệt và tăng số lượng trang phát hành.

## **2. Về sự ủng hộ và giúp đỡ của các nước châu Âu đối với Việt Nam năm 1966**

Phản ánh về sự ủng hộ, giúp đỡ của các nước châu Âu đối với cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước của nhân dân Việt Nam là một trong những đề tài chính được báo Nghệ An nói riêng và các phương tiện thông tin đại chúng đặc biệt quan tâm đăng tải. Năm 1966, hầu hết các số báo Nghệ An đều có chuyên mục *Thế giới, Thế giới ủng hộ chúng ta chống Mỹ xâm lược* được đăng tải trên trang 4, đề cập một cách toàn diện, sâu sắc những tình cảm chân tình, cảm động mà

chính phủ, nhân dân các nước châu Âu dành cho Việt Nam, trong đó nổi bật với những vấn đề cụ thể như:

**Thứ nhất**, nhân dân yêu chuộng hòa bình của các nước châu Âu đã kịch liệt lên án, phản đối cuộc chiến tranh xâm lược của Mỹ đối với Việt Nam, đồng thời nêu lên thực trạng bế tắc, bị động về chiến lược của các thế lực hiếu chiến Hoa Kỳ, khi thực hiện chiến lược Chiến tranh Cục bộ. Tiêu biểu về chủ đề này là bài viết *Tổng Giôn mất ngủ*, trên tờ Tuần báo Tây Đức - Tấm Gương, số ra ngày 28-2-1966, diễn tả tâm trạng khốn quẫn, đứng ngồi không yên của tổng thống Giônxon trước việc Mỹ ngày càng ngập sâu trong vũng lầy của cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam. Bài báo có đoạn viết: “*Giôn xon không sao ngủ được vì một toán nhỏ mặc những bộ quần áo bà ba đen như những bộ quần áo ngủ (Pi-ja-ma) xuất hiện trước mắt ông ta (...), tổng thống Giôn xon đã phải điểu qua bản kê số lính Mỹ thương vong hàng ngày ở miền Nam Việt Nam được thông báo về Phủ tổng thống Mỹ qua máy tê-lê-típ... Giôn xon đã đi đi lại lại trong phòng làm việc của ông ta “về mặt xám lại đã làm lộ rõ tâm trạng tuyệt vọng của ông ta”*”. Bài báo viết thêm: “*Gần đây Giôn xon đã phải bắt đầu cuộc chiến đấu của ông ta trên mặt thứ ba. Đó là mặt trận ở trong nước*”( Báo Nghệ An, số 468).

Và dưới đầu đề “*Giôn xon sẽ đi tới đâu?*”, Tạp chí *Những vấn đề hòa bình và*

*chủ nghĩa xã hội, số ra tháng 11-1966 của Liên Xô, đã lên án những hành động chiến tranh man rợ của đế quốc Mỹ ở Việt Nam; tố cáo đế quốc Mỹ không ngừng đưa quân đội xâm lược vào miền Nam, ngày càng mở rộng chiến tranh và gây ra những tội ác mới. Bài báo vạch rõ: “Chà đạp lên tất cả những công ước quốc tế và hành động đúng như những kẻ cạnh tranh thực sự với Hít le về tội ác, bọn cầm đầu Lầu năm góc đang ngày càng dùng những loại vũ khí giết hại thường dân...” (Báo Nghệ An, số 547).*

Tiếng nói phản đối chiến tranh xâm lược của Mỹ và đồng minh ở Việt Nam, tại nước Anh cũng dâng cao mạnh mẽ trong mọi tầng lớp nhân dân. Nổi bật là sự kiện cụ Bécơrănggrút xen một nhà triết học nổi tiếng, trong bức thư gửi chào mừng tới Đại hội toàn quốc Anh về vấn đề Việt Nam họp tại Luân Đôn, có đoạn viết: “*Quan hệ của thủ tướng Anh Uyn-xơn với tổng thống Mỹ Giôn xơn, với lối nịnh hót đê tiện và những cố gắng bi đát nhằm bắt chước những cuộc phiêu lưu quân sự của Mỹ ngày càng giống mối quan hệ giữa Mút-xô-li-ni và Hít-le trước đây. Chính phủ Công đảng (Anh) gồm những kẻ xu thời, ti tiện chung quanh lại toàn là những kẻ bội dờ và tìm cách tiến thân nhất định sẽ mất hết uy tín trong lịch sử và trở thành chính phủ xấu xa nhất trong lịch sử Công đảng*” (Báo Nghệ An, số 545).

Tại Hunggari, vào đầu tháng 12-1966, Đại hội lần thứ 9 của Đảng Xã hội Công

nhân Hunggari lên tiếng tố cáo: “*Cuộc xâm lược của Mỹ ở Việt Nam là một trong những cuộc chiến tranh ô nhục nhất trong thời đại hiện nay...*” và ra tuyên bố hoàn toàn ủng hộ cuộc đấu tranh chống Mỹ xâm lược Việt Nam (Báo Nghệ An, số 546).

Thiết nghĩ, trong hoàn cảnh Việt Nam phải đương đầu với cuộc chiến tranh khốc liệt, những tình cảm trên mà nhân dân, chính phủ các nước châu Âu dành cho ta đã tạo nên một mặt trận đoàn kết chống Mỹ rộng lớn, tạo thêm niềm tin, sức mạnh, sự cổ vũ lớn lao để dân tộc ta vượt qua mọi khó khăn gian khổ, giành thống nhất Tổ quốc.

**Thứ hai**, chính phủ, nhân dân một số nước châu Âu đã lên tiếng ủng hộ, giúp đỡ cuộc kháng chiến của dân ta với nhiều hình thức: bằng những lời tuyên bố, những cuộc mít tinh, biểu tình, tuần hành, quyên góp vật chất... diễn ra liên tục, mạnh mẽ, mà trước hết là nhân dân các nước Liên Xô, Đông Âu. Đó là kết quả vun đắp bởi quan hệ tốt đẹp giữa Đảng Lao động Việt Nam và Nhà nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa, nhân dân Việt Nam đối với Đảng, chính phủ, nhân dân của một số nước châu Âu.

Mình chứng cho những tình cảm cao đẹp nêu trên là từ 13 đến 20-7-1966, nhân dân Liên Xô tổ chức “*Tuần lễ đoàn kết với nhân dân Việt Nam*” nhằm quyết tâm đoàn kết với nhân dân ta chống Mỹ (Báo Nghệ An, số 504); Ngày 15-7, trong cuộc hội đàm tại Matxcova, đồng chí Bregionhep - Tổng Bí

thư Đảng Cộng sản Liên Xô và đồng chí Vandeckso - Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Pháp đã nhất trí lên án những hành động xâm lược của Mỹ đối với Việt Nam và nhấn mạnh: Hai Đảng sẽ tăng cường giúp đỡ nhân dân Việt Nam bằng mọi cách (*Báo Nghệ An, số 505*); Tháng 8-1966, Hội đồng Trung ương Liên Xô quyết định gửi thêm thuốc men, dụng cụ y tế, xe cứu thương và các phương tiện giao thông trị giá 50 vạn rúp tặng công nhân 2 miền Nam - Bắc nước ta (*Báo Nghệ An, số 509*); Ngày 3-8, trong kỳ họp đầu tiên Xô viết Tối cao Liên Xô khóa 7 đã ra tuyên bố lên án Mỹ đẩy mạnh chiến tranh xâm lược Việt Nam và giao cho Chính phủ Liên Xô thi hành biện pháp mới để giúp đỡ nhân dân ta trong sự nghiệp chống Mỹ cứu nước (*Báo Nghệ An, số 511*); Tháng 9-1966, các nhà máy, nông trường, trường học, bệnh viện... trên khắp đất nước Xô viết đã gửi hàng nghìn thư, điện, kiến nghị... đến Đại sứ quán nước ta tại Matxcova nhằm tỏ lòng ủng hộ nhân dân ta trong sự nghiệp chống Mỹ (*Báo Nghệ An, số 521*); Tháng 10-1966, Công đoàn công nhân ngành điện Liên Xô đã gửi thư cho Tổng Công đoàn Việt Nam cực lực lên án máy bay Mỹ tăng cường bắn phá những đê đập, công trình thủy lợi ở miền Bắc và đoàn kết với nhân dân ta chống Mỹ. Bức điện có đoạn: “*Công đoàn công nhân ngành điện Liên Xô cực lực phản đối những cuộc ném phá mới những đê đập và công trình thủy lợi ở nước Việt Nam dân chủ cộng hòa do máy bay gây ra. Công nhân*

*ngành điện hoàn toàn ủng hộ tuyên bố của Bộ Thủy lợi nước Việt Nam và tổ tình đoàn kết với nhân dân Việt Nam*” (*Báo Nghệ An, số 530*); Tháng 10-1966, Đại hội lần thứ hai Hội nhà báo Liên Xô ra tuyên bố lên án đế quốc Mỹ, ủng hộ nhân dân Việt Nam, toàn thể Đại hội đã nhất trí thông qua Tuyên bố, trong đó nêu rõ: “*Chúng tôi khâm phục tinh thần dũng cảm, ý chí kiên cường bất khuất của nhân dân Việt Nam, chúng tôi trịnh trọng nhắc lại rằng chúng tôi đồng tình và đoàn kết anh em với nhân dân Việt Nam Anh hùng, với những nhà bảo vệ Việt Nam, những người con trung thành của nhân dân Việt Nam...*” (*Báo Nghệ An, số 530*). Đối với việc xử tội những tên giặc lái Mỹ, khi trả lời thủ tướng Anh, Chủ tịch Còsoghin (Liên Xô) tuyên bố: “*Việc xử lý bọn giặc lái máy bay Mỹ là hoàn toàn thuộc thẩm quyền của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa. Chính phủ Mỹ phải hoàn toàn chịu trách nhiệm về hành động ăn cướp quốc tế của chúng ở Việt Nam*” (*Báo Nghệ An, số 506*).

Năm 1966, cuộc kháng chiến của nhân dân Việt Nam đã nhận được sự ủng hộ, giúp đỡ to lớn từ nước Cộng hòa Dân chủ Đức. Biểu hiện cho tình bạn, tình đồng chí gắn bó giữa Đảng và nhân dân hai nước, đó là những sự kiện: Ngày 12-7, một đơn vị bộ đội biên phòng của Cộng hòa Dân chủ Đức đã tình nguyện sang Việt Nam chiến đấu chống Mỹ xâm lược và quyết định hàng tháng sẽ trích 1% số tiền sinh hoạt phí để ủng hộ Việt

Nam (*Báo Nghệ An, số 505*); Ngày 21-7, trong buổi mít tinh “*Lên án Mỹ, ủng hộ Việt Nam*” của công nhân khu liên hiệp Bomden, đồng chí Noocden, Ủy viên Bộ Chính trị, Đảng Xã hội Thống nhất Đức nhấn mạnh: “*Nhân dân Cộng hòa Dân chủ Đức mãi mãi sát cánh cùng nhân dân Việt Nam cho đến khi nào không còn bóng 1 tên xâm lược Mỹ và đồng lõa của chúng ở Việt Nam*” (*Báo Nghệ An, số 507*); Ngày 28, 29-7 ngành vận tải tỉnh Vêra đã tặng nhân dân Việt Nam một ô tô vận tải cỡ lớn, nhiều túi thuốc cứu thương dã chiến. Viện Thủy lợi đã tặng 10 máy bơm giúp nhân dân ta chống lụt, hạn, đối phó với âm mưu phá hoại đê đập của bọn xâm lược Mỹ (*Báo Nghệ An, số 509*); Các em thiếu niên tiên phong nước Cộng hòa Dân chủ Đức tổ chức bán 100 bức tranh do các em vẽ để lấy tiền ủng hộ Việt Nam. Công nhân nhà máy sản xuất máy biến thế và điện X quang đã quyên góp 35.600 Mác gửi vào Quỹ Ủng hộ Việt Nam (*Báo Nghệ An số 515*); Ngày 13-9, hơn 1.000 đại biểu thay mặt cho 91.000 cán bộ công nhân ngành sản xuất ô tô vận tải đã họp mít tinh lên án Mỹ, đoàn kết với Việt Nam và gửi tặng nhân dân ta 2 xe cứu thương hiện đại, 2 xe vận tải, 20 xe ô tô do kết quả lao động ngoài giờ của toàn nhà máy làm ra (*Báo Nghệ An, số 522*); Ngày 16-9, khai mạc cuộc triển lãm ảnh “*Việt-Đức ngày nay*”, tiền bán ảnh sẽ quyên góp vào quỹ Đoàn kết với Việt Nam (*Báo Nghệ An, số 524*); Thanh niên thành phố Aotô tại một ngày hội hàng năm đã quyên góp được hơn 13.000 Mác vào Quỹ Đoàn kết

với Việt Nam; Công nhân học việc của xí nghiệp may mặc góp tiền mua được 225 chiếc áo gửi tặng trẻ em Việt Nam (*Báo Nghệ An, số 525*); Ngày 3-10, Bộ trưởng Quốc phòng Cộng hòa Dân chủ Đức đã trao cho đại sứ quán nước ta số tiền 1 triệu Mác do chiến sĩ, cán bộ quân đội Cộng hòa Dân chủ Đức trao tặng (*Báo Nghệ An, số 528*); Tháng 11-1966, Đoàn nghệ thuật sân khấu quốc gia Laixich đã biểu diễn một chương trình đặc biệt và đã dành 9.800 Mác thu được để ủng hộ nhân dân ta (*Báo Nghệ An, số 539*).

Nhân dân Hunggari cũng dành cho nhân dân Việt Nam những tình cảm quý báu. Tiêu biểu, vào tháng 7-1966, hàng nghìn thanh niên và công nhân Hunggari tình nguyện sang Việt Nam chiến đấu chống Mỹ xâm lược và lao động lấy tiền ủng hộ Việt Nam (*Báo Nghệ An, số 505*); Ngày 23-7, Ủy ban Ngoại giao Quốc hội Hunggari ra tuyên bố lên án cuộc chiến tranh ăn cướp của Mỹ ở Việt Nam, hoàn toàn ủng hộ bản tuyên bố của Ủy ban Chính trị hiệp thương các nước tham gia Hiệp ước Vacxôvi và tán thành những biện pháp của chính phủ Hunggari trong việc giúp đỡ nhân dân ta đánh Mỹ (*Báo Nghệ An, số 505*); Tháng 9-1966, phong trào đoàn kết ủng hộ Việt Nam do Hội đồng Hòa bình Hunggari phát động để quyên góp tiền xây dựng lại một bệnh viện và một trường học ở Việt Nam dâng cao mạnh mẽ. Các linh mục Hunggari cũng nhiệt liệt hưởng ứng sáng kiến này (*Báo Nghệ An, số 521*);

Ngày 15-9, Nha khí tượng Hunggari trao tặng Nha khí tượng Việt Nam 30 máy móc về khí tượng (*Báo Nghệ An, số 525*); Ngày 13-9, tại thủ đô Hunggari, Phó thủ tướng Lê Thanh Nghị và Phó thủ tướng Lênôphoi, thay mặt chính phủ 2 nước kí Hiệp định về việc Chính phủ Công nông cách mạng Hunggari viện trợ không hoàn lại cho Chính phủ Việt Nam Dân chủ cộng hòa (*Báo Nghệ An, số 522*); Tháng 12-1966, trong bài phát biểu của mình tại một đơn vị đóng quân tại thủ đô Budapet, để chào mừng Đại hội lần thứ 9 của Đảng Xã hội Hunggari, đồng chí Thượng tướng Lataxinêghê, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng đã cực lực lên án cuộc chiến tranh của Mỹ ở Việt Nam. Đồng chí nói: “*Đế quốc Mỹ đã vượt cả phe phát xít Hít le về tội ác trong khi chúng tiến hành một cuộc chiến tranh tàn bạo và bẩn thỉu chưa từng có trong lịch sử để chống lại một dân tộc yêu chuộng hòa bình...*”

*Nhân dân Việt Nam không lẻ loi trong cuộc chiến đấu, họ được giúp đỡ nhiều mặt và ngày càng phát triển của các nước trong phe xã hội chủ nghĩa...” (Báo Nghệ An, số 543).*

Đối với nhân dân và chính phủ Tiệp Khắc, ngày 15-7- 1966, Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản và chính phủ Tiệp Khắc đã ra tuyên bố áp dụng mọi biện pháp theo bản tuyên bố chung của Hội nghị Ủy ban Chính trị hiệp thương Hiệp ước Vaxôvi nhằm giúp đỡ nhân dân dân ta một

cách hiệu quả để giành thắng lợi hoàn toàn (*Báo Nghệ An, số 505*); Tháng 8-1966, Hội Kiến trúc sư Tiệp Khắc gửi điện đến Đoàn Kiến trúc sư Việt Nam, bức điện có đoạn viết: “*Hòa bình và tự do của phe xã hội chủ nghĩa không thể tách rời nhau. Chính vì vậy, xin khẳng định với các đồng chí rằng chúng tôi hoàn toàn ủng hộ cuộc đấu tranh gian khổ của các đồng chí*” (*Báo Nghệ An, số 515*); Tháng 9-1966, Hội Nhà báo Tiệp Khắc đã thông qua nghị quyết lên án Mỹ xâm lược Việt Nam và kêu gọi tất cả các nhà báo Tiệp Khắc tham gia quyên góp để giúp đỡ nhân dân ta (*Báo Nghệ An, số 524*); Ngày 29-9, công nhân một xí nghiệp cơ khí quận Boraonơ đã chuyển tặng nhân dân ta một chiếc máy phát điện trị giá 35.000 Curon do kết quả tăng năng suất lao động của toàn xí nghiệp (*Báo Nghệ An, số 528*); Ngày 16-10, 133 sinh viên của Học viện quân sự Kôphiúp đã hiến máu ủng hộ Việt Nam. Trong 3 năm, trên 1.000 sinh viên Học viện này đã hiến máu ủng hộ nhân dân ta (*Báo Nghệ An, số 532*); Tháng 11-1966, thanh niên, công nhân và binh sĩ tại nhiều quận vùng tây Xlôvaki sôi nổi hiến máu và quyên tiền ủng hộ Việt Nam. Nhân dân quận Capvina đặt mức hiến máu trị giá ít nhất 1 triệu Curon (*Báo Nghệ An, số 535*); Tháng 11-1966, thanh niên Tiệp Khắc ra thông cáo quyết định ủng hộ nhân dân Việt Nam về mọi mặt (*Báo Nghệ An, số 542*).

Nhân dân một số nước Đông Âu khác cũng đã dành cho nhân dân Việt Nam sự đồng tình, ủng hộ bằng những hành động thiết thực. Đó là, tháng 7-1966, Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản và Hội đồng Bộ trưởng Bungari đã ra thông cáo lên án những hành động tội ác của Mỹ ở Việt Nam và tuyên bố sẵn sàng đưa người tình nguyện sang Việt Nam chiến đấu chống Mỹ xâm lược (*Báo Nghệ An, số 505*); Tháng 12-1966, Đại hội lần thứ 9 của Đảng Cộng sản Bungari ra tuyên bố ủng hộ cuộc đấu tranh chống Mỹ cứu nước của nhân dân ta. Tuyên bố nhấn mạnh: *“Với cuộc đấu tranh anh hùng chống xâm lược Mỹ, nhân dân Việt Nam không chỉ bảo vệ những quyền lợi dân tộc của mình mà còn góp phần rất to lớn vào công cuộc bảo vệ an ninh phe xã hội chủ nghĩa...”*

*“Nước Cộng hòa nhân dân Bungari cùng với tất cả các nước xã hội chủ nghĩa đang và sẽ tiếp tục ủng hộ nhân dân Việt Nam về tinh thần, chính trị và giúp đỡ về vật chất để củng cố sức mạnh kinh tế và quốc phòng... sẵn sàng cho phép những người tình nguyện sang Việt Nam trong cuộc đấu tranh chống xâm lược Mỹ”* (*Báo Nghệ An, số 543*).

Ngày 12-7-1966, Chủ tịch Hội đồng nhà nước Ba Lan ra tuyên bố: *“Nhân dân Ba Lan hoàn toàn tán thành bản tuyên bố của các nước Hội viên hiệp hội Vacxôvi về vấn đề Việt Nam và sẵn sàng gửi người tình*

*nguyện sang Việt Nam nếu Việt Nam Dân chủ cộng hòa yêu cầu”*; Ngày 17-10, tại thủ đô Vacxôvi, Phó thủ tướng Lê Thanh Nghị và Phó chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Iarôxêuvin thay mặt 2 nước ký hiệp định viện trợ không hoàn lại trong năm 1967 cho Việt Nam, hiệp định về việc cho Việt Nam vay dài hạn không có lãi, hiệp định về việc chính phủ Ba Lan giúp Việt Nam đào tạo cán bộ và kỹ thuật viên; Ngày 23-7, đồng chí Maoro, Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa xã hội cách mạng Rumani phát biểu: *“Việc ủng hộ nhân dân Việt Nam chống Mỹ xâm lược là không có giới hạn nào, sẽ theo nhu cầu Việt Nam”*; Tháng 9-1966, Ủy ban Rumani đoàn kết với Việt Nam đã gửi điện chào mừng tới *“Ủy ban điều tra tội ác đế quốc Mỹ ở Việt Nam”*, bày tỏ sự ủng hộ hoàn toàn của Ủy ban trong việc bóc trần những tội ác man rợ của bọn xâm lược Mỹ ở Việt Nam” (*Báo Nghệ An, số 521*). Ngày 13-10, tại thủ đô Tinara, Rumani, Phó thủ tướng Lê Thanh Nghị và Phó chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Hakitôka ký hiệp định viện trợ không hoàn lại. Đến đầu tháng 11-1966, Đại hội lần thứ 5 của Đảng Lao động Anbani họp và thông qua nghị quyết hoàn toàn ủng hộ cuộc đấu tranh chống Mỹ cứu nước của nhân dân Việt Nam. Bản nghị quyết nhấn mạnh tình đoàn kết ủng hộ đối với cuộc đấu tranh của nhân dân ta và tin tưởng sắt đá rằng nhân dân Việt Nam nhất định chiến thắng (*Báo Nghệ An, số 542*).

Không chỉ đối với nhân dân và chính phủ các nước xã hội chủ nghĩa, năm 1966, cuộc kháng chiến chống Mỹ của nhân dân Việt Nam còn nhận được sự giúp đỡ từ nhân dân yêu chuộng hòa bình của các nước tư bản chủ nghĩa, tiêu biểu là Pháp, Italia, Thụy Sĩ, Tây Đức... Tất cả những tình cảm đặc biệt đó được đăng tải kịp thời trên các số báo Nghệ An để đến với bạn đọc.

Trước hết là tình cảm của nhân dân yêu chuộng hòa bình và những người cộng sản Pháp đối với nhân dân Việt Nam. Vào ngày 19-6-1966, 10.000 người dân Pháp ở thành phố Pari đã rầm rộ biểu tình tuần hành ở một vùng ngoại ô thành phố đòi Mỹ chấm dứt chiến tranh ở Việt Nam và rút quân Mỹ về nước (*Báo Nghệ An, số 499*); Tháng 7-1966, Phong trào Hòa bình Pháp ra thông cáo lên án Mỹ và kêu gọi các tổ chức trực thuộc tích cực tham gia các hoạt động ủng hộ Việt Nam nhân dịp 20-7 (*Báo Nghệ An, số 504*); Tối 27-7, Raymond Guydor, Ủy viên Bộ Chính trị Đảng Cộng sản Pháp đã phát biểu nhiệt liệt ủng hộ lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh và kêu gọi nhân dân Pháp đoàn kết mạnh mẽ hơn nữa với nhân dân Việt Nam để đập nát bàn tay xâm lược của Mỹ (*Báo Nghệ An, số 509*); Tháng 9-1966, Hội đồng Hòa bình Pháp đã ra tuyên bố kêu gọi nhân dân Pháp không ngừng cố gắng nhằm chấm dứt cuộc xâm lược của Mỹ ở Việt Nam. Bản tuyên bố nêu khẩu hiệu: “*Không một ngày không có ủng hộ Việt Nam. Không một ngày*

*nào không lên án Mỹ xâm lược Việt Nam. Không một ngày nào không có sự giúp đỡ đối với sự nghiệp chính nghĩa của nhân dân Việt Nam*” (*Báo Nghệ An, số 521*). Ngày 25-7, Hội nghị thế giới về quan hệ giữa “Nhà thờ và xã hội” tại Gionevor đã nhất trí thông qua nghị quyết cực lực lên án Mỹ xâm lược Việt Nam. Bản nghị quyết vạch rõ: “*Việc Mỹ ồ ạt đưa quân vào Nam Việt Nam, ném bom bắn phá dã man các làng mạc và thành phố ở hai miền Nam-Bắc Việt Nam là những hành động tội ác không thể biện bạch được*” (*Báo Nghệ An, số 508*). Tối ngày 7-7, 15.000 nhân dân Rôma đã họp mít tinh và tuần hành, mang theo hàng trăm khẩu hiệu, quốc kỳ của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và cờ Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam đòi Mỹ chấm dứt chiến tranh xâm lược Việt Nam. Những người dự mít tinh nhiệt liệt hưởng ứng cuộc vận động giúp đỡ thuốc men cho nhân dân ta (*Báo Nghệ An, số 509*); Ngày 20-9, lần thứ ba nhân dân Ý đã đặt bom phá Phòng Thông tin Mỹ tại thủ đô Rôma để lên án chính sách xâm lược của Mỹ ở Việt Nam. Bom nổ đã làm hỏng 1 gian phòng và phá vỡ nhiều cửa kính của Phòng Thông tin, phá hỏng 1 ô tô Mỹ (*Báo Nghệ An, số 525*); Ngày 3-10, các chiến sĩ hòa bình Phần Lan tổ chức một cuộc biểu tình bằng ô tô từ Coocda đến Carala, đoàn xe đã mang biểu ngữ đòi “*Độc lập cho Việt Nam*”, “*Mỹ không được đụng đến Việt Nam*” (*Báo Nghệ An, số 530*); Tháng 11-1966, cụ Hulet

Giônxon – giáo sĩ nhà thờ Cotobori, một nhân vật nổi tiếng, trước khi tắt thở, đã trần trối lại là bạn bè đừng gửi hoa tới viếng cụ mà dùng số tiền đó để góp vào quỹ mua thuốc men gửi nhân dân Việt Nam đấu tranh chống Mỹ xâm lược (*Báo Nghệ An, số 539*); Tháng 11-1966, nhân dân Bỉ trong 3 ngày đã hiến 3.900 ống máu ủng hộ nhân dân miền Nam Việt Nam (*Báo Nghệ An, số 542*); Ngày 22- 5-1966, nhiều người ở thành phố Phrăngphước (Tây Đức) đã rầm rộ biểu tình hô vang các khẩu hiệu: Chấm dứt chiến tranh xâm lược Việt Nam. Đòi quân Mỹ về nước và đòi chính quyền phản động tay sai Đức không được theo đuôi ủng hộ Mỹ trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam (*Báo Nghệ An, số 490*); Tháng 7-1966, tại Đan Mạch, các tổ chức Công đoàn, chính trị-xã hội đã liên tiếp đòi Mỹ ngay lập tức chấm dứt ném bom miền Bắc, rút quân khỏi miền Nam Việt Nam và đã thành lập một ủy ban đặc biệt tổ chức quyên góp ủng hộ ta. Một nhóm người Đan Mạch đã gửi điện cho Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam tình nguyện sang chiến đấu bên cạnh nhân dân Việt Nam. Cũng bằng sự ủng hộ chân thành này, tại Tây Ban Nha, nhân dân thủ đô Anguori, phong trào đấu tranh cho nền cộng hòa thứ ba của Tây Ban Nha đã ra thông cáo đặc biệt kịch liệt lên án đế quốc Mỹ ném bom Hà Nội, Hải Phòng (*Báo Nghệ An, số 503*).

**Kết luận:** Trong năm 1966, cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân

Việt Nam đã nhận được sự đồng tình, ủng hộ và giúp đỡ to lớn về tinh thần, vật chất từ các nước châu Âu nói riêng cũng như nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới nói chung. Những tình cảm quý báu đó đã được các phương tiện thông tin đại chúng của Trung ương cùng báo Nghệ An phản ánh kịp thời, chính xác. Tuy nhiên, trên thực tế, sự giúp đỡ còn to lớn hơn nhiều, nhưng do hoàn cảnh lịch sử lúc đó cùng những bí mật của quan hệ quốc tế không cho phép được công bố đầy đủ.

Tình cảm chân thành, đáng trân trọng của nhân dân châu Âu đối với Việt Nam trong năm 1966 nói riêng và trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước nói chung là một trong những động lực to lớn đưa cuộc kháng chiến thần thánh của dân tộc Việt Nam đi đến thắng lợi hoàn toàn. Bởi vậy, trong diễn văn của đồng chí Lê Duẩn tại buổi lễ mừng chiến thắng ngày 15-5-1975 khẳng định “*Thắng lợi của chúng ta cũng là thắng lợi của các lực lượng xã hội chủ nghĩa, độc lập dân tộc, dân chủ và hoà bình toàn thế giới đã ủng hộ nhân dân ta đấu tranh chống đế quốc Mỹ xâm lược... Chúng ta chân thành cảm ơn giai cấp công nhân các nước trên thế giới, các nước dân tộc chủ nghĩa, các tổ chức dân chủ quốc tế và cả loài người tiến bộ đã cổ vũ và ủng hộ mạnh mẽ cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta*”<sup>5</sup>.

<sup>5</sup> Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, tập 36 (1975), NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội 2004, tr.201.